Selvitys sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pyysi kuulemisessa perjantaina 13.10.2023 hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024 (HE 41/2023) ja valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2024–2027 (VNS 1/2023 vp) kirjallista selvitystä erinäisistä asioista. Alla vastauksia pyydettyihin kysymyksiin.

Toimeentulotuen vuosien 2024–2027 menoarvioiden kasvua selittävät tekijät

Perustoimeentulotuen menojen ennustetaan kasvavan vuoden 2023 722,6 milj. eurosta 914,6 milj. euroon vuonna 2027 (950 milj. e vuonna 2025 ja 940 milj. e vuonna 2026). Muutosten taustalla on lukuisia ensisijaisiin etuuksiin tehtävien muutosten välillisiä vaikutuksia toimeentulotukeen, sekä tuen määrää lisääviä että vähentäviä. Suurimmat toimeentulotuen tarpeen lisäystä selittävät muutokset ovat yleisen asumistuen tuen parametreihin tehtävien muutosten vaikutus, noin 65 milj. euroa sekä työttömyysturvan lapsikorotusten lakkauttaminen, noin 50 milj. euroa sekä yleisesti tarvearvion muutos, noin 130 milj. euroa vuonna 2024, 117 milj. euroa vuonna 2025 ja 65 milj. euroa vuonna 2027. Tästä osa johtuu ensisijaisten etuuksien indeksijäädytyksistä ja osa yleisesti toimeentulotukitarpeen arvioidusta lisääntymisestä.

Vuoden 2024 talousarvioesityksen kertaluonteisten määrärahojen vähennykset

Vuoden 2024 talousarvioesityksessä on useita ns. teknisiä korjausrivejä, kun momentin määrärahaa vähentävänä tekijänä huomioidaan kertaluonteisten ja määräaikaisten määrärahalisäysten poistuminen. Yhteensä tällaisia vähennyksiä on vajaa 143 milj. euroa, joista suurin väliaikaisen sähkötuen poistuminen yleisestä asumistuesta. Tähän oli varattu 85 milj. euroa. Lisäksi muita suuria vähennyksiä aiheutuu väliaikaisten etuuskorotusten päättymisestä sekä DigiFinland Oy:ltä hankittavien palvelujen, vähennys 15 milj. euroa vuonna 2024. DigiFinlandin vähennys aiheutuu kertaluonteisen vuosille 2022–2023 kohdennetun pääoman palautuksen päättymisestä (siirto momentilta 13.03.01 Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot).

Kattava listaus näistä kertaluonteisista määrärahoista löytyy liitteenä olevasta taulukosta.

Sosiaali- ja terveysministeriö
Meritullinkatu 8, Helsinki | PL 33, 00023 Valtioneuvosto
0295 16001 | stm.fi | @STM_Uutiset

Asumistuen muutokset ja vaikutus saajamääriin ja keskimääräiseen tukeen

Valiokuntakuulemisessa pyydettiin etuuksien tarkentuneet luvut. Alla päivitetyt luvut yleisen asumistuen saajista sekä keskimääräisestä tuesta.

Yleinen asumistuki	2022	2023	2024
Saajaruokakunnat (keskimäärin vuoden aikana)	376 825	385 400	398 200
Keskimääräinen tuki (e/kk)	329,57	346,00	366,00

Yleisen asumistuen muutokset eivät vielä vuonna 2024 vaikuta täysimääräisesti tuen saajamääriin ja tukien tasoon. Keskimääräinen tuki ei kuitenkaan tulevinakaan vuosina pienene, sillä tuen muutokset johtavat siihen, että ne yleisen asumistuen saajat, joilla on eniten tuloja ja siten pienimmät tuet, tippuvat tuelta muutosten myötä kokonaan pois. Tällöin keskimääräisessä tuessa ei tapahdu merkittäviä muutoksia, vaikka tuen taso yleisesti pieneneekin. Myös ensisijaisten etuuksien, lähinnä työttömyysturvan, heikennykset kasvattavat jossain määrin yleisen asumistuen käyttöä, koska työttömyysetuudet otetaan huomioon tuloina yleistä asumistukea laskettaessa.

Yleisen asumistuen saajamäärät ovat myös olleet vuonna 2023 selvässä nousussa, mistä johtuen saajamäärienkään ei odoteta pienenevän vielä vuonna 2024. Seuraavina vuosina tuen muutosten odotetaan johtavan saajamäärien laskuun.